

KOD UCZNIĄ .....

Wojewódzki Tematyczny Konkurs Historyczny

„Byliśmy tylko dziećmi.

Gehenna polskich dzieci w czasie II wojny światowej”

rok szkolny 2024/2025

ETAP SZKOLNY – 45 minut

Instrukcja dla ucznia

- ✓ Sprawdź, czy Twój arkusz liczy 7 stron i zawiera 15 zadań. Nieprawidłowości zgłoś Komisji Konkursowej.
- ✓ Odpowiedzi wpisuj długopisem koloru czarnego lub niebieskiego, nie używaj ołówka ani korektora.
- ✓ Pisz czytelnie, błędne odpowiedzi przekreśl.
- ✓ W zadaniach zamkniętych prawidłową odpowiedź zaznacz stawiając znak X na odpowiedniej literze. Jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz znakiem X inną odpowiedź.
- ✓ Wpisuj imiona i nazwiska postaci historycznych, w przypadku dat dziennych wpisuj dzień, miesiąc i rok.

Powodzenia!

Wypełnia Komisja Konkursowa po zakończeniu sprawdzenia prac:

Imię i nazwisko ucznia, klasa	Łącznie punkty uzyskane (max. 50 pkt)	Wynik procentowy	Zakwalifikowany do etapu II (tak/nie)

Podpisy członków komisji sprawdzającej pracę:

1. (imię i nazwisko).....
2. (imię i nazwisko).....
3. (imię i nazwisko).....

ZADANIA 1 – 15.

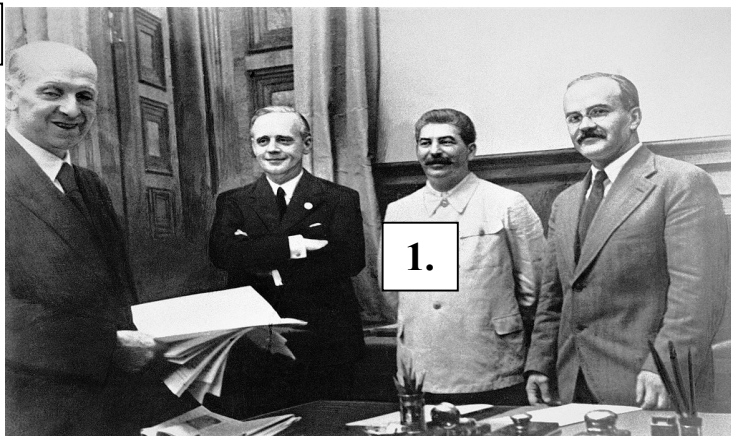
Zadanie 1. (2 – 0 p.) .....
Wymień dwa założenia polskiego planu operacyjno-obronnego „Zachód” z 1939 r.,
opracowanego na wypadek wojny z Niemcami.

1. ....
2. ....

Zadanie 2. (6 – 0 p.) .....

Źródło: Wikipedia
domena publiczna

Utrwalone na fotografii spotkanie polityków
zakończyło się podpisaniem układu
nazywanego paktem Ribbentrop – Mołotow.

Uzupełnij tabelę:

1.	Nazwa miasta, w którym odbyło się spotkanie.	.....
2.	Imię i nazwisko polityka oznaczonego na zdjęciu numerem 1.	.....
3.	Nazwy państw, które zawarły pakt Ribbentrop-Mołotow <i>(nie stosuj skrótów, napisz pełną nazwę)</i>	3a. .... 3b. ....
4.	Imię i nazwisko przywódcy, którego reprezentował Joachim von Ribbentrop.	.....
5.	Do jawnego paktu Ribbentrop-Mołotow dołączono tajny protokół. Jakie zawarto w nim postanowienia w sprawie II Rzeczypospolitej?	....

Zadanie 3.

(1 – 0 p.) .....

Przeczytaj tekst.

„W pewnej chwili zbudził go niesamowity huk. (...) Po chwili inny huk wstrząsnął powietrzem. – „Schleswig-Holstein” – przekrzyknął kapitan Dąbrowski, śpiący w tymże pokoju. Teraz poszedł drobny – tak znany – mak strzałów. Spojrzeli po sobie. (...) Spojrzeli na zegarki: 4:50. Dzwoni telefon: – Porucznik Pająk melduje się. Brama kolejowa wysadzona; Niemcy wtargnęli; otworzyłem ogień.”

Melchior Wańkowicz, *Walczący gryf*, Czytelnik 1963, s. 144–145.

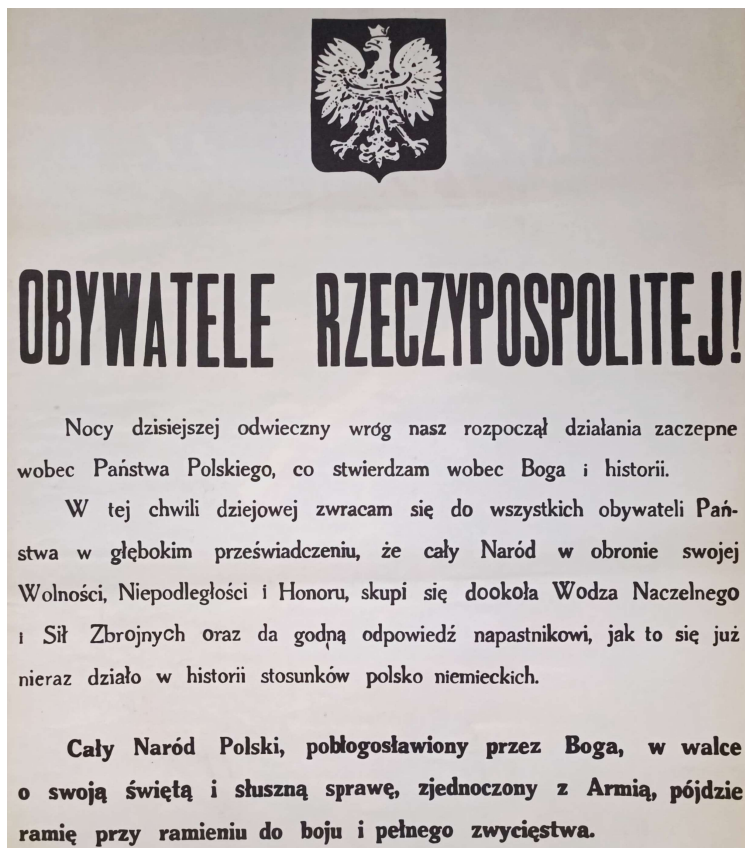
Określ miejsce, w którym doszło do walk opisanych w tekście: .....

Zadanie 4.

(3 – 0 p.) .....

Zapoznaj się z odezwą prezydenta II RP, wydaną po ataku niemieckim na Polskę.

Zaznacz poprawną odpowiedź.

1. Kiedy została ogłoszona odezwa?

- A. 23 sierpnia 1939 r.
- B. 1 września 1939 r.
- C. 17 września 1939 r.
- D. 28 września 1939 r.

2. Jak nazywał się Wódz Naczelnny podczas wojny obronnej we wrześniu 1939 r.?

- A. Ignacy Mościcki
- B. Józef Piłsudski
- C. Władysław Sikorski
- D. Edward Rydz ps. Śmigły

3. Kiedy i gdzie został internowany autor odezwy?

- A. 1 września 1939 r./Spała
- B. 17 września 1939 r./Krajowa/Rumunia
- C. 28 września 1939 r./Warszawa
- D. 5/6 października 1939 r./Kock

Źródło: Wikipedia
domena publiczna

Zadanie 5.

(1 – 0 p.) .....

Jak nazywał się generał dowodzący armią „Łódź”, mającą za zadanie obronę kierunku Łódź-Warszawa we wrześniu 1939 r.?

..... (napisz imię i nazwisko)

Zadanie 6.

(10 – 0 p.) .....

Uzupełnij tekst.

Początkowym etapem polskiej wojny obronnej w 1939 r. była bitwa graniczna. W pierwszym dniu II wojny światowej Polacy bohatersko bronili Poczty Polskiej w ..... (*miasto*) (1) i stoczyli bitwę pod wsią ..... (2) niedaleko Częstochowy. Od 4 września 1939 r. trwały działania obronne w głębi kraju. Największa bitwa tej fazy wojny obronnej stoczona była nad rzeką ..... (3), a walki pod Wizną, w których brali udział żołnierze polscy pod dowództwem kapitana Władysława Raginisa, nazywane są „polskimi .....” (4). Po wkroczeniu Armii Czerwonej na ziemie II RP ..... (dzień-miesiąc-rok) (5), symbolem obrony Kresów Wschodnich stały się walki o miasto ..... (6). Dwudziestodniowa obrona Warszawy zakończyła się ..... (*dzień-miesiąc-rok*) (7). Tego samego dnia agresor niemiecki i sowiecki zawarli układ o .....(8) i granicach, który ustanawiał granicę niemiecko-sowiecką. 2 października 1939 r. skapitulował ostatni punkt obrony polskiej na Wybrzeżu, czyli ..... (9). Ostatnia bitwa wojny obronnej była rozegrana pod ..... (10). Państwo polskie po raz kolejny zniknęło z mapy Europy.

Zadanie 7.

Uzupełnij zdania:

(4 – 0 p.) .....

A. Pełna nazwa państwa oznaczonego numerem 1:

.....
.....

B. Nazwa obszaru oznaczonego na mapie numerem 2 to:

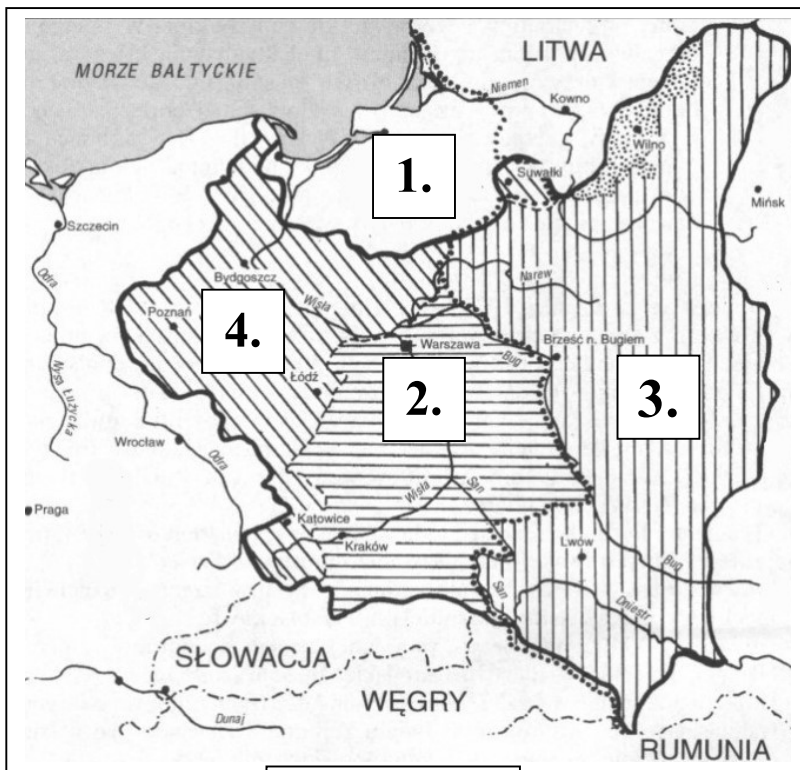
.....
.....

C. Terytorium II RP oznaczone na mapie numerem 3 było pod kontrolą ZSRS

do roku .....

D. W 1939 r. obszar oznaczony numerem 4 został włączony do okręgu administracyjnego o nazwie:

.....
.....

Źródło: <https://opracowania.pl>

Zadanie 8.

Uzupełnij zdania.

(2 – 0 p.) .....

- A. Zdjęcie prezentujące Stefana Starzyńskiego zostało oznaczone numerem .....
- B. W 1939 r. Stefan Starzyński był Komisarzem Cywilnym przy Dowództwie Obrony .....
(nazwa miasta)

Źródło: Wikipedia
domena publiczna

Zadanie 9.

(4 – 0 p.) .....

Przeczytaj informacje o sytuacji Polaków pod okupacją sowiecką.

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe (P) czy fałszywe (F). Zaznacz P lub F.

1. Na ziemiach polskich włączonych do ZSRS Sowieci dokonywali masowej nacjonalizacji i kolektywizacji.	P	F
2. W okresie II wojny światowej wielu Polaków osadzono w łagrach i zmuszono do niewolniczej pracy w kopalniach lub przy wyrębie lasów.	P	F
3. W latach 1941-1945 odbyły się masowe deportacje polskich rodzin w głąb ZSRS.	P	F
4. Dzieci deportowane w głąb ZSRS doświadczyły wyniszczającej pracy przymusowej, chorób, biedy i głodu.	P	F

Zadanie 10.

(2 – 0 p.) .....

Wyjaśnij określenie „łapanka”.

W swojej wypowiedzi uwzględnij kto, kiedy i w jakim celu organizował łapanki.

.....

.....

.....

Zadanie 11.

(5 – 0 p.) .....

Przeczytaj teksty źródłowe.

„O godzinie 23.00 obudziło nas gwałtowne dobijanie się do drzwi. Do mieszkania wtoczyło się kilku osobników (...) z wystawionymi do przodu lufami karabinów. Zażądano pieniędzy i biżuterii. (...) Potem, nie zważając [na to], że byłem ciężko chory, kazano nam opuścić w ciągu 15 minut mieszkanie”.

Czas przeszły – ciągle obecny. Z dziejów wysiedleń, red. L. Włodkowski, Łódź 1998, s. 119.

„Znalazłem się wraz z matką, żoną i dwojgiem małych dzieci w lagrze, który urządzono w fabryce (...), przy ulicy Łąkowej 4 [w Łodzi]. Tam nas zarejestrowano, (...) i ulokowano na nagiej, brudnej podłodze. Aresztowani wypełnili szczelnie trzypiętrowy budynek. Ze wszystkich stron spędzano tłumy ludzi ogłupiałych, zamkniętych w sobie, to znów wyczekujących na cud”.

Karol Hiller 1891-1939. Nowe widzenie – malarstwo, heliografia, rysunek, grafika,
red. M.Bauer, J.A.Ojrzyński, Łódź 2002, s. 342.

„Pod górę szli ludzie w różnym wieku, nędznie ubrani, z dziećmi na rękach, z tobołkami na plecach. Dzieci płakały z głodu, pragnienia i zimna. Byli zziębnięci, zmoczeni deszczem, przygnębieni i spłakani (...). Na dworcu czekał na nas pociąg widmo. Długi, stary, zniszczony, bez szyb i nieopalony (...). Nie wiedzieliśmy, dokąd nas wiozą, bo to był pierwszy transport wysiedleńców. (...) Jechaliśmy do tzw. Generalnej Guberni”.

Wysiedlenie i poniewierka 1939–1945. Wspomnienia Polaków wysiedlonych przez okupanta hitlerowskiego z ziem polskich „wcielonych” do Rzeszy, oprac. R. Dyliński, Poznań 1974, s. 48.

Na podstawie tekstów oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe (P) czy fałszywe (F). Zaznacz P lub F.

1. Relacje świadków dotyczą masowych wysiedleń Polaków dokonywanych przez Niemców na ziemiach włączonych do III Rzeszy Niemieckiej.	P	F
2. Rodziny wypędzane z własnych mieszkań miały kilkanaście minut na spakowanie rzeczy.	P	F
3. Wysiedleni trafiali do obozów przejściowych, przystosowanych do pobytu wielu ludzi z dziećmi i osobami starszymi oraz chorymi.	P	F
4. Polacy z obozów przesiedleńczych byli najczęściej przewożeni na obszar znajdujący się pod okupacją niemiecką, czyli do Generalnego Gubernatorstwa.	P	F
5. Do transportu wysiedlonych rodzin Niemcy używali ciężarówek.	P	F

Zadanie 12.

(2 – 0 p.) .....

Wpisz rok:

A. Pierwszego transportu więźniów do Polen-Jugendverwahrlager der Sicherheitspolizei in Litzmannstadt .....

B. Ucieczki niemieckiej załogi obozu dla dzieci polskich przy ulicy Przemysłowej .....

Zadanie 13.

(3 – 0 p.) .....

Dlaczego małoletni Polacy trafiali do obozu na Przemysłowej?

Wymień 3 przykładowe powody aresztowania i osadzania w obozie.

1. ....

2. ....

3. ....

Zadanie 14.

(3 – 0 p.) .....

Przeczytaj tekst źródłowy.

„Modliliśmy się po polsku. Po cichutku, żeby Niemcy nie słyszeli. Na Wigiliu po cichu starsze dzieci śpiewały, to my wiedziałyśmy, kiedy jest Gwiazdka, bo one wiedziały. Niektóre miały widzenia z rodzinami, ale do nas nikt nie przyjeżdżał, bo nasi rodzice byli albo w niebie, albo w obozach. Dalsza rodzina bała się z nami kontaktować, żeby na siebie kłopotów nie ściągać. Bez bliskich, bez normalnej odzieży, bez paczek. Zimą i latem w tych samych mundurach chodziliśmy i marzliśmy. Taki był ten obóz, ponury i straszny”.

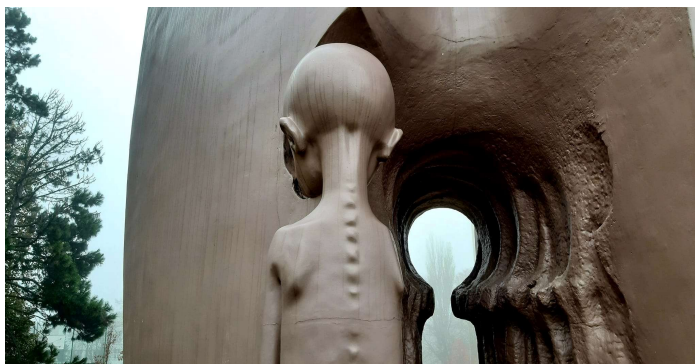
Relacja Urszuli Grendy, J. Sowińska-Gogacz, B. Torąński, *Mały Oświęcim. Dziecięcy obóz w Łodzi*, Warszawa 2020, s. 181.

1. Czy wśród osób przetrzymywanych w obozie na Przemysłowej byli więźniowie dorośli?	TAK	NIE
2. Czy więźniowie mieli specjalne obozowe ubranie?	TAK	NIE
3. Czy były możliwe odwiedziny dziecka w obozie?	TAK	NIE

Zadanie 15.

(2 – 0 p.) .....

Wpisz nazwę oficjalną i potoczną pomnika widocznego na zdjęciu.

Fot. Jolanta
Sowińska-Gogacz

1. Nazwa oficjalna:

.....

2. Nazwa potoczna:

.....

Brudnopis

.....

.....

.....

.....

.....